

Programma 3 Water en bodem

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Wat willen we bereiken?

Voldoende Water

Indicatoren:

- De grondwatervoorraad is op orde en stabiel op termijn: Grondwaterstand en stijghoogte in de grondwaterlichamen voldoet aan de norm (uiterlijk 2027 moeten beide grondwaterlichamen voldoen, 1 voldoet momenteel niet).
- Voldoende grondwater voor de natuur: Areaal natte natuurparels dat niet langer verdroogd is (uiterlijk 2027 is 12.000 ha NNP niet langer verdroogd).

Wat gaan we daarvoor doen?

Verdrogingsaanpak natte natuurparels

Indicator	2027
Hectares binnen natte natuurparel waarin maatregelen voor het vasthouden van water zijn getroffen (cumulatief) (KRW doelstelling 12.000 ha in 2027) *	9.600
Hectares buiten natte natuurparel waar maatregelen voor het vasthouden van water zijn getroffen (cumulatief) (doelstelling 27.000 ha in 2027) *	21.700

**Eind 2027 wordt het geactualiseerde Regionaal Water en Bodemprogramma 2028-2033 vastgesteld, waarin ook de indicatoren en streefwaarden worden bepaald die vervolgens worden verwerkt in de Begroting 2028.*

Zuidwestelijke Delta en Geopark Peelhorst en Maasvallei

Indicator	2027
Project Roode Vaart *	Realisatie fase 2
Voortgang Geopark Schelde Delta * / **	Financiële bijdrage

Voortgang Geopark Peelhorst en Maasvallei * / **

-

** In het kader van het bestuursakkoord 2023-2027 zijn bij de PPN 2025 extra middelen ter beschikking gesteld voor het afronden van project Roode Vaart de gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta en Geopark Peelhorst en Maasvallei.*

*** In het kader van de tussenevaluatie RWP in 2025 komen we met een voorstel voor een aangepaste indicator.*

Grondwateronttrekkingen

Indicator	2027	2028	2029
Omvang vergunde grondwateronttrekkingen in mln. kubieke meter	(*)	(*)	(*)

() Afhankelijk van de ontwikkelingen, de streefwaarde geeft nu de totale vergunde omvang aan van drinkwaterbedrijven en industrie weer, van de vergunningen waar de provincie bevoegd gezag voor is. In het kader van de tussenevaluatie RWP in 2025 komen we met een voorstel voor een aangepaste indicator.*

Wat willen we bereiken?

Schoon Water

Indicatoren:

Basis op orde: alle oppervlaktewateren en het grondwater voldoen aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water in 2027. (bevat verplichte indicator BBV: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit)

- Alle fysische, biologische en chemische parameters zijn op orde voor zowel de KRW-oppervlaktewateren als de overige oppervlaktewateren.
- Het grondwaterlichaam verkeert in een goede chemische (grondwater)toestand;
- Er vindt geen trendmatige achteruitgang van de (grond)- waterkwaliteit plaats

Verminderde inbreng stoffen:

- De inbreng van antropogene stoffen en stoffen die expliciet in de KRW genoemd zijn wordt voorkomen en beperkt. Dit geldt voor alle gevaarlijke stoffen, ook als er momenteel nog geen waternormen voor zijn, zoals voor PFAS, bestrijdingsmiddelen, medicijnresten en plastics.

Grondwater voor menselijke consumptie is blijvend beschermd:

- Bronnen openbare drinkwaterwinningen zijn op orde.

Deze indicatoren dragen bij aan de provinciale doelstelling om '3 gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander'.

Wat gaan we daarvoor doen?

Schoon grondwater

Indicator	2027	2028	2029
-----------	------	------	------

Percentage landbouwgrond dat deelneemt aan het project Bodem Up 1.0 in de 8 grondwaterbeschermingsgebieden die het meest kwetsbaar zijn voor nitraatuitspoeling

Aantal van de 8

grondwaterbeschermingsgebieden, die het meest kwetsbaar zijn voor nitraatuitspoeling, dat voldoet aan de norm (van 50 milligram nitraat/liter) in 2025

*

Percentage deelnemers aan Schoon Water voor Brabant 2024-2026 in de 11 meest kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden (blijvende inspanning nodig) ** 80%

* De indicatoren t.a.v. nitraatuitspoeling in grondwaterbeschermingsgebieden geven invulling aan het 7^e Nitraatactieprogramma welke in 2025 afloopt. Er wordt (landelijk) gekeken naar een opvolging omdat het inbedden in het NPLG niet doorgaat. Daarnaast komen we in het kader van de tussenevaluatie RWP in 2025 met een voorstel voor een aangepaste indicator.

** In afwachting van het vervolg Schoon water voor Brabant 2024-2026 is geen streefwaarde opgenomen in 2027 e.v.

Schoon oppervlaktewater

Indicator	2027	2028	2029
Aantal kilometers (cumulatief) herstelde beken en kreek en Natuurvriendelijke oevers (Kaderrichtlijn Water doelstelling 610 km in 2027)	350	450	
Aantal (cumulatief) opgeloste vismigratieknelpunten (KRW-doelstelling 232 stuks in 2027)	125	160	

Wat willen we bereiken?

Veilig Water

Indicatoren:

Brabant is beschermd tegen overstromingen en biedt Ruimte voor de rivier:

- Het percentage rivierenlandschap waar sprake is van sterke dijken in combinatie met een uitbreiding van de afvoercapaciteit.
- De regionale keringen zijn veilig. (100% voldoet aan de norm).

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren Deltaprogramma Maas

Indicator	2027	2028
Voortgang rivierverruimingsprojecten (MIRT fase)		

- Meanderende Maas Realisatie Realisatie Realisatie t/m 2028
- Oeffelt Realisatie Realisatie
- Verlengde brug veerweg Alphen

Toezicht op uitvoering verbeterplannen waterschappen

Indicator	2027	2028	2029
-----------	------	------	------

Km te herstellen regionale keringen door het waterschap: i.h.k.v. provinciale toezicht op uitvoering verbeterplannen waterschappen:

- Brabantse Delta 34 (*) (**)
- Aa en Maas
- De Dommel
- Rivierenland

** aanvullende opgave bij Waterschap Brabantse Delta bovenop de bestaande dijken ten aanzien van nieuwe dijk voor waterbergingsgebied met natuurontwikkeling langs de Mark.*

*** aan de hand van laatste toetsing spelen er bij de waterschappen Aa en Maas en De Dommel geen verbeteropgaven (alleen beheer en onderhoud). De volgende toetsingscyclus is niet voor eind 2026 gepland.*

Ruimtelijke inbedding en goedkeuringsbevoegdheid GS bij versterking van primaire dijken

Indicator	2027	2028	2029	2030
Ravenstein-Lith (onderdeel Meanderende Maas)	Realisatie	Realisatie	Realisatie t/m 2028	
Cuijk-Ravenstein	Realisatie	Realisatie	Realisatie t/m 2028	
Lith-Bokhoven	Planuitwerking			
Doeveren	Realisatie			
Moerdijk-Drimmelen	Planuitwerking	Planuitwerking		

Willemstad-
Noordschans

Verkenning

Planuitwerking

Planuitwerking t/m
2029

Wat willen we bereiken?

Vitale Bodem

Indicatoren:

In de agrarische beïnvloedingsgebieden rondom de prioritaire N2000 gebieden en natte natuurgebieden, in de voedingsgebieden voor strategische grondwatervoorraden, grondwaterbeschermingsgebieden en gebieden met verhoogd risico op uitspoeling van nitraat en afspoeling van fosfaat is de bodem vitaal en worden de normen voor de Kaderrichtlijn Water en Nitraatrichtlijn gehaald:

- de sponswerking voor water en voedingsstoffen is op orde: verliezen van voedingsstoffen naar het grond- en oppervlakte- water zijn minimaal en er is geen sprake meer van verdichting, zodat regenwater kan infiltreren;
- het gehalte aan organische stof is op zodanig niveau dat een gevarieerd bodemleven mogelijk is en meststoffen en water worden gebonden;
Streven: 100% van de landbouwbodems in 2050 vitaal, gekoppeld aan klimaat adaptieve inrichting en gebruik.

Ecologische principes nemen een centrale plaats in de agrarische bedrijfsvoering in:

- het aantal praktiserende boeren neemt toe.

Deze indicatoren dragen via een verbeterde (grond)waterkwaliteit bij aan de provinciale doelstelling van '3 gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander'.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met agrarische ondernemers bodemverbeteringsmaatregelen doorvoeren in landbouwgebieden

Indicator	2027	2028	2029
Aantal hectaren (cumulatief) landbouwareaal binnen BodemUp	20.000	27.000	

Organiseren kennisuitwisseling voor agrariërs

Indicator	2027	2028	2029
Aantal deelnemers aan kennisuitwisseling op praktijklocaties	500	500	

Wat willen we bereiken?

Klimaatadaptatie

Indicator:

- Brabant heeft in 2050 een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting: Brabant wordt klimaatbestendig en waterrobuust ingericht op basis van de leidende principes uit dit RWP. (100% in 2050)

Wat gaan we daarvoor doen?

Concrete aanpak in projecten en gebieden

Indicator	2027	2028	2029
Aantal medegefinancierde (uitvoerings)projecten gericht op klimaatadaptatie (cumulatief)	25	30	(*)

* Eind 2027 wordt het geactualiseerde Beleidskader Regionaal Water en Bodemprogramma 2028-2033 vastgesteld, waarin ook de indicatoren en streefwaarden worden bepaald die vervolgens worden verwerkt in de Begroting 2028.

Bewustwording, samenwerking en verankering 'klimaatbestendig handelen'

Indicator	2027	2028	2029	2030
Een actueel uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie Zuid-Nederland	1	1	(*)	
Percentage provinciale programma's waarin klimaatadaptatie wordt verankerd	90%	100%	(*)	

*) Eind 2027 wordt het geactualiseerde Beleidskader Regionaal Water en Bodemprogramma 2028-2033 vastgesteld, waarin ook de indicatoren en streefwaarden worden bepaald die vervolgens worden verwerkt in de Begroting 2028.

Beleidskaders en uitvoeringsagenda's

Inzet verbonden partijen

Ontwikkelingen en onzekerheden

Wat mag het kosten?

3. Water en Bodem

Bedragen x € 1.000		Realisatie	Begroting 2026	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2025	na wijz.	2027	2028	2029	2030
<u>Lasten</u>							
	Programmalasten	50.328 N	43.848 N	75.084 N	102.684 N	26.913 N	21.520 N
	Toerekening organisatiekosten	8.407 N	8.062 N	8.291 N	5.729 N	5.593 N	5.593 N
Totaal Lasten		58.736 N	51.910 N	83.375 N	108.413 N	32.507 N	27.113 N
<u>Baten</u>							
	Programmabaten	23.033 V	29.666 V	34.092 V	55.183 V	11.716 V	8.686 V
	Bijdrage in toerekening org. kosten	1.144 V	0	0	0	0	0
Totaal Baten		24.177 V	29.666 V	34.092 V	55.183 V	11.716 V	8.686 V
Saldo van baten en lasten		34.558 N	22.244 N	49.283 N	53.230 N	20.790 N	18.427 N
<u>Reservemutaties*</u>							
	Storting in reserves	15.799 N	27.630 N	20.828 N	3.374 N	3.374 N	3.374 N
	Onttrekking aan reserves	24.557 V	13.471 V	37.499 V	42.081 V	9.608 V	7.245 V
Resultaat incl. reservemutaties		25.800 N	36.402 N	32.612 N	14.523 N	14.557 N	14.557 N